

HAKEUTUMINEN TYÖLLISYYDEN KUNTAKOKEILUUN

687/14.07.00/2019

KH 04.11.2019 § 345

Valmistelija toiminnanjohtaja Samuel Juntunen, Tornion työvoimala-säätiö:

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa ja sen toimeenpanosuunnitelmassa kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Työllisyyspalveluiden järjestäminen ja toteuttaminen voidaan sopimuksella antaa yhden tai useamman kunnan tehtäväksi kuntien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta. Toimeenpanon tueksi säädetään tarvittaessa erillislainsäädäntö. Työllisyyden kuntakokeilut ovat yksi osa kokonaisuuden toimeenpanoa.

Työllisyyden kuntakokeiluissa on tarkoitus jatkaa ja laajentaa vuoden 2018 päättyneiden alueellisten työllisyyskokeilujen toimintamallia. Kokeilujen on tarkoitus käynnistyä keväällä 2020 mikäli tarvittavat lainsäädäntömuutokset saadaan tehtyä. Kuntien työllisyys Hankkeita koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle joulukuussa 2019. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyvät keväällä 2020 ja ne kestävät 31.12.2022 asti. Kokeilulla haetaan ratkaisua työllisyydenhoidon työnjakoon kuntien ja TE-palveluiden välillä.

Kokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet. Kokeiluissa tehostetaan palveluohjausta ja palveluihin pääsyä.

Kohderyhmä ja resursointi

Kokeilun kohderyhmänä ovat kokeilualueilla ne työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiosidonnaiseen päivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa hankealueiden TE-toimistoissa. Tornion kohdalla tämä tarkoittaa noin 900 työnhakija-asiakkaan siirtymistä kaupungin vastuulle. Asiakasohjaus kokeiluihin on jatkuvaa. Kokeilukunta vastaa kyseisen asiakaskohderyhmän

julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Kokeiluissa mukana olevat kunnat saavat käyttöönsä TE-hallinnon URA-asiakastietojärjestelmän. Kokeiluissa tavoitellaan vahvempaa vaikuttavuutta yhteen sovittamalla valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja. Valtiolta kokeiluihin kohdentuvat resurssit mitoitetaan niin, että niillä varmistetaan kohderyhmälle nykyisen kaltainen palvelutaso. Kuntien edellytetään tuovan omia panoksia palvelutason nostamiseksi ja palveluiden kehittämiseksi. Kuntien omien resursoinnin viitearvona käytetään vuositasolla vähintään 15%:n tasoa vuoden 2018 työmarkkinatukimenoista käsittäen kokeiluun kohdistuvat henkilötyöpanoksen, kehittämispanoksen sekä muut kuin lakisääteiset palvelut kokeilun asiakkaille. Tornion osalta ehto täytyy ja vaadittava panostus on noin 180 000 euroa.

Valmisteluaiakataulu on erittäin tiukka, kuntien yhteinen hakemus tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriöön 19.11 mennessä.

Kokeilun toteutus

Kokeilussa kunta vastaa asiakkaaksi ohjatun työnhakijan palveluprosessista ja TE-palvelujen tarjoamisesta. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kunta huolehtii työnhakijan haastattelusta, palvelutarpeen arvioinnista sekä työllistymis-, kotoutumis- ja aktivointisuunnitelmien laatimisesta ja seurannasta JTYP-lain (julkinen työvoima- ja yrityspalvelulaki), kotouttamislain, monialaisen yhteispalvelulain ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisesti. Kunta tarjoaa työnhakijalle JTYP-lain mukaisia työnvälitys-, tieto- ja neuvonta sekä ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluja samoin kuin kotouttamisen edistämisessä annetun lain mukaisia TE-palveluja kotoutuja-asiakkaalle. Kunta voi kokeilussa myöntää palkkatukea (pl. kunnan oma työllistämistoiminta), starttirahaa, järjestää työkokeiluja sekä ohjata asiakkaita työvoimakoulutuksiin ja erilaisiin aktivointitoimenpiteisiin sekä välittää tietoja avoimeksi ilmoitetuista työpaikoista ja esitellä työnantajalle työnhakijoita ja tehdä työtarjouksia. Kaikessa työssä tulee huomioida työttömyysturvalain vastikkeellisuus. Asiakkaiden palveluprosessit ovat pääosin laissa säädetyjä. Työttömyysturvalausunnot annetaan TE-toimistosta, mutta kunnat antavat TE-toimistolle vastikkeellisuuden toteutumiseksi ja lausuntojen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Toimintaa säädellään monissa eri laissa ja asetuksessa, muun muassa seuraavissa:

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916
Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 1369/2002
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010
Työttömyysturvalaki 1290/2002 sekä asetus työttömyysturvalain toimeenpanosta

Kokeilun toteutumista arvioidaan ja seurataan seuraaviin mittarein:

työllisyysasteen kehitys
työmarkkinatuen säästöt kunnissa ja valtiolla
aktivointiaste ja palvelujen aloittaminen
työttömyyden päättyminen työllistymiseen tai koulutukseen
työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto
pitkäaikaistyöttömien/rakennetyöttömien määrän kehitys
työtarjousten määrä ja tuloksellisuus
työ- ja toimintakyvyn edistyminen
asiakastyytyväisyys
henkilöstön työhyvinvointi

Kokeilussa sovelletaan tehostettua palvelumallia, jonka osa-alueita ovat muun muassa työnhaun vahvaan alkuun panostaminen, työnhakijoiden henkilökohtainen kohtaaminen, laaja-alainen palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus. Palvelutarpeen arviointiin sisältyy myös työnhakijan osaamistarpeiden arviointi ja koulutustarpeen määrittäminen, työkyvyn arviointi sekä arvio sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen tarpeellisuudesta. Toiminta edellyttää työllisyyspalvelujen, sote- palvelujen ja KELAn kuntoutuspalvelujen vahvaa yhteensovittamista. Em. palveluita hankitaan jo nykyisellään Työvoimalasäätiöstä. Kokeilukunnille määritellään määrärahaziintiot tarvittavien valmennusten ja koulutusten hankintaan asiakkaille. Nämä palvelut rahoitetaan valtionhallinnon määrärahasta.

Lapin Liitto on koordinoanut kaikille Lapin kunnille lähteneen kartoituksen kokeilusta kiinnostuneista kunnista. Tässä vaiheessa osa kunnista vielä harkitsee mukaan lähtemistä ja asiaa valmistellaan kunnalliseen päätöksentekoon. Valtionhallinnon siirtyvästä resurssimäärästä ei vielä tässä vaiheessa ole tarkkaa tietoa. Mukaan lähtevät kunnat tarkentuvat lopullisesti kuntien välisissä neuvotteluissa ja kokeiluhakemuksen yhteisessä valmistelussa.

Tornion osalta on huolehdittava, että resursointi on riittävää. Kokeiluun hakeutumisessa tulee myös varmistaa, että valtionhallinnon resursointi kokeiluun on kohtuullisella tasolla.

Alustavien suunnitelmien pohjalta kokeilun resursointi muodostuu yhdestä kaupungin palveluneuvojasta, kahdesta TYP työntekijästä, yhdestä Työvoimalasäätiön työntekijästä, sekä osittain yhdestä sosiaalitoimen hanketyöhön kiinnitetystä työntekijästä. Kun kokeilun valmistelu etenee konkreettiseen toteutuksen suunnitteluun yhdessä TE-hallinnon ja muiden kuntien kanssa ja kun valtionhallinnon

siirtyvän resurssin määrä varmistuu, täsmentyy myös kaupungin osalta resursoinnin tarve. Mikäli kokeiluun lähteviä kuntia on useita, toimii Rovaniemen kaupunki ns. isäntäkuntana.

Saatavilla olevilla tiedoilla ei voida saada yksityiskohtaista käsitystä työllisyyskokeilua säätelevän erillislainsäädännön sisällöstä tai valtiolta kunnan työjohtoon siirtyvästä henkilöstöresurssista. Koska kyse on kunnan lakisääteisten tehtävien kasvattamisesta ja asian sekä periaatteellinen että käytännöllinen merkitys on suuri, asiassa on edellytettävä riittävien vaikutusmahdollisuuksien turvaamista kokeiluun hakeneille kunnille sekä lakia että siihen liittyviä teknisiä määrittelyjä ja laskentaperusteita valmisteltaessa. Seuraavien kokeilun eri osa-alueita koskevien periaatteiden ja suunnitelmien on oltava määriteltyinä riittävällä tarkkuudella ennen lakiehdotuksen lausuntomenettelyä: kokeilun resursoinnin ja ELY-keskusten kanssa tehtävän hankintayhteistyön periaatteet, tarkennukset kunnan ja valtion työnjaosta työttömyysturvatehtävissä ja -neuvonnassa, työnhakijaksi ilmoittautumista koskevan prosessin sujuvuuden takaaminen TE-toimiston ja kokeilualueiden välillä sekä TE-toimistojen työnantajayhteistyön kohdentuminen kokeilualueiden asiakkaille.

KAUPUNGINJOHTAJA TIMO NOUSIAINEN:

Tornion kaupunki hakeutuu työllisyyskokeiluun muiden kuntien päätöksistä riippumatta 19.11. mennessä, mikäli valtionhallinnon resursointi kokeiluun on riittävää. Tästä aiheutuva kustannus Tornion kaupungille on 180 000 euroa. Lopullinen kokeiluhakemus kustannuksineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi. Kuntien välinen yhteistyösopimus laaditaan ennen kokeilun alkamista ja tuodaan tiedoksi kaupunginhallitukselle.

KAUPUNGINHALLITUS:

Hyväksyttiin.

LISÄTIEDOT: Toiminnanjohtaja Samuel Juntunen, 040 029 5121

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Muutoksenhakuna oikaisuvaatimus.

Otteet:

toiminnanjohtaja Samuel Juntunen, Tornion työvoimalasäätiö
henkilöstöpäällikkö Salla Kivelä
talousjohtaja Anne Vuorjoki
